

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут"

План проведення лекцій та практичних занять
навчальної дисципліни "Вступ до спеціальності
Міжнародні економічні відносини. Ознайомча практика"

для студентів спеціальності
292 „Міжнародні економічні відносини”

Затверджено на засіданні кафедри
менеджменту інноваційного
підприємництва та міжнародних
економічних відносин Протокол №__
від .2021 р.

Харків
2021

План проведення лекцій та практичних занять навчальної дисципліни "Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини. Ознайомча практика" для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини” заочної форми навчання / укладач Посохов І.М. – Харків, НТУ "ХП", 2021 р., – 15 с.

1. План лекцій та практик навчальної дисципліни "Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини. Ознайомча практика"

Метою викладання дисципліни є:

- знайомство з історією та досягненнями університету, факультету та випускаючої кафедри;
- інформування студентів про порядок організації навчального процесу в НТУ «ХП»;
- ознайомлення з можливостями студентів НТУ «ХП» щодо реалізації власної освітньої та науково-дослідницької діяльності;
- надання інформації щодо можливості участі студентів у міжнародних проектах, організації побуту, відпочинку, участі у спортивних та культурно-масових заходах;
- формування у студентів основних понять і термінів, що стосуються спеціальності та спеціалізації; забезпечення професійної підготовки студентів за спеціальністю "Міжнародні економічні відносини" і полягає у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Завдання дисципліни - ознайомлення з основними нормативно-правовими документами, що регламентують навчальний процес в НТУ «ХП»; інформування про соціально-правовий захист студента; формування у студентів системних уявлень про зміст і умови майбутньої професійної діяльності; ознайомлення з можливостями працевлаштування, головними вимогами потенційних роботодавців; формування у майбутніх фахівців системи знань про основні форми МЕН (міжнародну торгівлю, міжнародний рух капіталів, валютно-фінансові та кредитні відносини, науково-технологічний обмін, міжнародну міграцію робочої сили тощо), сучасні форми активізації МЕН (вільні економічні зони, транснаціональні корпорації); визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- основні риси та структуру світового господарства;
- структуру міжнародних економічних відносин;
- міжнародні валютні відносини;
- стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів;
- суть міжнародного бізнесу.

вміти :

- аналізувати економічні відносини України з країнами міжнародного співтовариства;
- аналізувати дію економічних законів на міжнародному рівні;

- визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно- фінансових відносин на різних рівнях господарювання;
- аналізувати стан зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики України та країн світу;
- проводити порівняльний аналіз щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

мати компетентності:

- *за допомогою загальнонаукових та спеціальних економічних методів здійснювати аналіз міжнародних економічних явищ та подій на мікро- та макроекономічних рівнях дослідження;*
- *здатність будувати розгорнену, доказову відповідь на проблемні питання, що розкривають знання та розуміння основ міжнародних економічних відносин;*
- *здатність розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність інтеграції національних економік до міжнародної економічної системи;*
- *здатність моделювання оптимальних шляхів інтеграції України у систему міжнародного поділу праці.*

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90** годин / **3** кредити ECTS.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вища освіта в НТУ «ХП»

Тема 1. Вища професійна освіта в Україні і за кордоном. НТУ «ХП»
 Історія, сучасний стан та перспективи розвитку вищої професійної освіти.
 Перспективи розвитку сучасної науки і техніки.
 НТУ «ХП»: історія створення, структура, підрозділи.
 Характеристика спеціальностей і спеціалізацій кафедри.
 Проведення анкетування (тестування) зі спеціалізації.

Тема 2. Організація освітнього процесу в НТУ «ХП»
 Нормативна база навчального процесу НТУ «ХП».
 Рівні, ступені, стандарти та кваліфікації вищої освіти.
 Навчальний план, освітня програма.
 Наукова мобільність студентів, стажування та навчання за кордоном.
 Можливості, що надаються студентам завдяки співпраці НТУ «ХП» з іншими установами (семінари, тренінги, програми і т. ін.)

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти.

Тема 3. Інформаційні та бібліотечні ресурси НТУ «ХПІ»

Заняття 1. Науково-технічна бібліотека НТУ «ХПІ» у навчальному процесі

Структура НТБ НТУ «ХПІ», система обслуговування та правила користування за єдиною карткою читача.

Довідково-пошуковий апарат бібліотеки. Алгоритм пошуку документів в алфавітному та систематичному каталогах.

Електронні ресурси бібліотеки:

- повнотекстові ресурси ЕК;
- репозитарій;

Історія НТУ «ХПІ» на сторінках сайту НТБ.

Керівні документи у бібліотечній справі.

Заняття 2. Інформаційні ресурси в галузі

Проблемно-орієнтовані бази даних. Ресурси відкритого доступу.

Поняття джерел, що підлягають реферуванню. Наукометричні бази даних. Індекс цитування.

Авторські права на об'єкти бібліотечного фонду та джерела відкритого доступу. Плагіат.

Офіційні сайти НТУ «ХПІ» як джерела інформації: сайт факультету і кафедри. Методичні матеріали на сайті кафедри.

Тема 4. Контрольні заходи. Організація та проведення звітностей в НТУ «ХПІ»

Порядок проведення іспитів та заліків.

Порядок ліквідації заборгованостей.

Положення про принципи формування підсумкової оцінки за 100-бальною шкалою з навчальних дисциплін.

Положення про рейтинг студентів, критерії та систему оцінювання знань та вмінь.

Тема 5. Методичні рекомендації щодо роботи студентів під час навчання

Методика роботи студента на заняттях:

- ведення конспекту лекцій;
- виконання звітів із лабораторних робіт;
- опрацювання наукової літератури і т. і.

Методи та форми самостійної роботи.

Виконання дипломної, курсової та науково-дослідної роботи (проекту).

Методика написання тез, наукових статей. Підготовка до виступу на конференціях та інших науково-комунікативних заходах.

Тема 6. Соціально-правовий захист студента

Порядок нарахування стипендій.

Порядок надання медичних послуг.

Пільги студента, студентський табір, палац студентів, палац спорту.
Можливості студентів НТУ «ХП» щодо реалізації власних освітніх, соціальних, та науково-дослідних потреб.
Органи студентського самоврядування.
Профспілкова організація студентів і центр кар'єри.

Тема 7. Професійне становлення здобувача вищої освіти. Еволюція характеру і змісту інженерної діяльності

Типи професій. Види інженерної діяльності.
Професійна придатність, профорієнтація і професійний відбір.
Етапи професійного зростання.
Місце та еволюція інженерної діяльності в техносфері.
Сучасні вимоги до молодого фахівця, що пред'являє ринок праці.

Тема 8. Основні питання зі спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Теоретичні основи, основні терміни та визначення зі спеціальності (предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання, значення в підготовці спеціалістів).

Перспективні напрямки наукових досліджень зі спеціальності.

Впровадження нових технологій, направлених на зменшення матеріальних витрат, економію, покращення конкурентоспроможності.

Шляхи підвищення екологічної безпеки виробництва та покращення умов праці [1; 2; 3; 4, 5, 6].

Змістовий модуль 2. «Теоретичні основи розвитку МEB».

Тема 9. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.

Світове господарство (СГ): сутність, елементи і суб'єкти, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Типологізація країн - суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МEB. Провідне значення економічно розвинених країн. Країни, що розвиваються: поняття, загальні ознаки та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура [6; 7; 8; 9].

Тема 10. Міжнародні торговельні відносини.

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. Міжнародна торгівля як форма МEB. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ.

Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації «GS1». Асоціація «GS1-У країна».

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі економічно розвинених країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).

Монополізація світової торгівлі. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення й основні форми виявлення.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Світова ціна, її ознаки. Ціноутворювальні фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін: Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст [1; 5; 6; 7; 8, 9, 10].

Тема 11. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва.

Міжнародний поділ праці (МПП) - вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в МПП [11; 12; 13; 15; 16].

Тема 12. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво.

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни частки головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного обміну капіталами. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішньо корпоративного обміну. Суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Роль фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва.

Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Міжнародні стратегічні альянси (МСА). Роль МСА у сучасному науково-технічному міжнародному співробітництві. Вільні економічні зони (БЕЗ). Класифікація БЕЗ, особливості функціонування. Діяльність БЕЗ у різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Міжнародні фінансові ринки та рух капіталу. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони.

Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти [18; 19; 20; 21; 22; 23, 24].

Тема 13. Міжнародна міграція робочої сили.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці.

Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні [1; 5; 6; 7; 8, 9].

Тема 14. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини.

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти й її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Котирування валют. Крос-курс. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою.

Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних

валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу [17; 18; 40].

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різноманітність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів! Операції сек'юритизації. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Фактори розвитку євrorинку та його сектори. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СБІФТ.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України [2; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 13; 17; 19; 20; 21; 22; 23; 24].

Тема 15. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЄО). Роль МЄО в системі МЄВ. МЄО як вияв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЄО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЄО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЄО, їх класифікація.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань.

МЄО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). «Велика вісімка».

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАГІ).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-

кредитних відносин. Група десяти («Паризький клуб»). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Головні напрями діяльності ЄБРР в Україні. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності. Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці. Азії, Латинській Америці, їх роль у економічному розвитку країн, що розвиваються. Основні ризики та можливості для міжнародного бізнесу. Особливості управління ризиками. Управління ризиками корпорацій [5; 6; 7; 8; 9; 10, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26].

Тема 16. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЄВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Україна - член СОТ: зовнішні детермінанти економічного розвитку країни. Переваги та загрози лібералізації внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі [5; 6; 7; 8; 9; 10, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 28].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Международные экономические отношения : ответы на экзаменац. вопр. / Н. А. Тарелко, Л. М. Короткевич. - 3-е изд. - Минск : Тетра Системс, 2012. - 112 с.
2. Международные экономические отношения : учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 647 с.
3. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебное пособие / Под ред. Л.Е. Стровского. - М.: ЮНИТИ- ДАНА, 2012. - 287 с.
4. Методичні вказівки до виконання курсового проекту зі спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" / уклад. І. М. Посохов ; Харківський політехнічний ін- т, нац. техн. ун-т. - Харків : НТУ "ХП", 2017. - 12 с.
5. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина І: навч. посібник / І.М.Посохов, В.Г.Дюжев, В.О.Черепанова та ін. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2018. - 606 с.: іл. (авторський внесок 250 с., редакція, розділ 1, 4, 6, 8). (*Гриф вченої ради НТУ «ХП»*).
6. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том І: навч. посібник / І.М. Посохов, В.Г. Дюжев, В.О. Черепанова та ін. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. - 762 с.: іл. (авторський внесок редакція, 162 с., розділ 1,3). (*Гриф вченої ради НТУ «ХП»*).
7. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том ІІ: навч. посібник / І.М. Посохов, В.Г.Дюжев, В.О.Черепанова та ін. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2020. - 702 с.: іл. (авторський внесок редакція, 48 с., розділ 6). (*Гриф вченої ради НТУ «ХП»*).
8. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І.М. Посохова, П.Г. Перерви, О.Д. Матросова, В.Г. Дюжева, В.О. Матросової. - Харків : НТУ «ХП», 2016. - 450 с. (*Гриф вченої ради НТУ «ХП»*).
9. Посохов І.М. Управління підприємницькою діяльністю: магістерський курс: Навчальний посібник. / І.М. Посохов; За ред. Перерви П.Г. доц. Пантелєєв М. С. - Харків : НТУ «ХП», 2019. - 1100 (103) с. (автором підготовлено розділ 6 Європейська економічна інтеграція та інноваційна політика ЄС - 103 с.).
10. Posokhov I.M. The impact of the threshold indication system on Ukraine's gross public and corporate debt (*англ. мова*) / I. M. Posokhov, I. A. Herashchenko, M. U. Gliznutsa // Economic Annals-XXI. - 2017. - № 167 (9-10). - С. 43-48. (Scopus). <http://soskin.info/en/ea/2017/167-9-10/Economic-Annals-contents-V167-09>
11. Posokhov I.M. Modern Approaches to Ensuring the Competitiveness of Railway Transport in the Context of the European Integration / I.M. Posokhov, E.V.

Chepizhko // International Journal of Engineering & Technology, Vol 7, No 4.3 (2018): Special Issue 3, Pages: 497-501. DOI: [10.14419/ijet.v7i4.3.19923](https://doi.org/10.14419/ijet.v7i4.3.19923) (міжнародна публікація, наукометрична база Scopus). <https://www.sciencepubco.com/index.php/ijet/issue/view/394>

12. Posokhov I. Main directions for improvement international competitiveness of Ukraine in the context of European integration / I. Posokhov, E. Chepizhko // The Economics of the XXI Century: Current State and Development Prospects: collective monogr. - London : Sciemcee Publishing, 2018. - P. 374-386.

13. Посохов І.М. Місце інноваційного потенціалу у міжнародних економічних відносинах / І.М. Посохов, І.О. Новік, О.М. Синіговець // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент», Розділ Світове господарство і міжнародні економічні відносини. - 2019. - Вип. 38. - С. 4-12. (фахове видання).

14. Посохов И. М. Управление организационно-экономическим механизмом конкурентоспособности предприятия (на основе мирового опыта) / И. М. Посохов, Е. В. Чепижко // Вісник економіки транспорту і промисловості : зб. наук.-практ. ст. / гол. ред. В. Л. Дикань. - Харків : УкрДУЗТ, 2017. - № 58 : Додаток. - С. 235-238. (рос.мова)

15. Посохов И. М. Современный стан та перспективы развития ТНК в Украине / И. М. Посохов, М. Ю. Курочкина // Міжнародна науково-практична конференція «Тенденції розвитку економіки у 2018 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти», 1 грудня 2018 р. - Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова: кафедра міжнародних економічних відносин, 2018.- С. 40-41.

16. Посохов И. М. Підходи щодо забезпечення конкурентоспособності України (на основі світового досвіду) / І.М. Посохов, О. В. Чепіжко // Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти : зб. матеріалів 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих учених, 14 грудня 2017 р. - Чернігів : ЧНТУ, 2017. - С. 74-76.

17. Посохов И. М. Современные международные стандарты риск-менеджмента / И. М. Посохов, О. О. Ходирева, Г. Ю. Кабиш // Сучасні тенденції розвитку світової економіки : зб. матеріалів 9-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 26 травня 2017 р. - Харків : ХНАДУ, 2017. - Т. 2. - С. 77-78.

18. Посохов И. М. Современные подходы до обеспечения конкурентоспособности железнодорожного транспорта в условиях европейской интеграции / И. М. Посохов, О. В. Чепижко // Технології та інфраструктура транспорту : тези доп. міжнар. наук.-техн. конф., 14-16 травня 2018 р. - Харків : УкрДУЗТ, 2018. - С. 425-427.

19. Посохов И.М. Зовнішній борг України: перспективи розвитку та методи управління // І.М. Посохов, А.Р. Лаврук // Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 2 березня 2019 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С. О. Якубовський. - Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. - 132 с.

20. Посохов И.М., Черепанова В.О., Подрез О.І. Міжнародні фінанси -

інструмент сталого розвитку Укрзалізниці Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : тези доп. міжнар. наук.-техн. конф., 14-16 травня 2019 р. - Харків : УкрДУЗТ, 2019. - С. 425-427.

21. Posokhov I. The problem of Ukraine's external debt and ways to overcome it / I. Posokhov, A. Kolesnyk // Eastern European Conference of Management and Economics : proc. of the 1st Intern. Sci. Conf., May 24, 2019. - Ljubljana, Slovenia : Ljubljana School of Business, 2019. - P. 341-343.

22. Posokhov I. Investment risks in the global real estate market / I. Posokhov, A. Potkalo, C. Pokryshko // Eastern European Conference of Management and Economics : proc. of the 1st Intern. Sci. Conf., May 24, 2019. - Ljubljana, Slovenia : Ljubljana School of Business, 2019. - P. 360-362.

23. Посохов І.М., Золенко В. Роль фінансової глобалізації у розвитку світового фінансового ринку / XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки в контексті інтеграції України в Європейський науково-інноваційний простір» 19 - 21 червня 2019 р. (Одеса: Одеський національний політехнічний університет). - С. 86-88.

24. Posokhov I. M. Digital assets and crypto currencies in the context of international economic relations and risk management / I. M. Posokhov, L. P. Garnyk // Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин = Digitalization of modern system of international economic relations : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., 21 листопада 2019 р. - Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. - С. 69-71.

25. Посохов І.М., Черепанова В.О., Подрез О.І. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності розвинутих країн світу та України: Проблеми та шляхи вирішення. / Економіка, облік, фінанси та право: аналіз та перспективи розвитку: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (24 жовтня 2019 року): у 7 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч.2.59 с. (С. 37-38).

26. Posokhov I. Coherence between green industrialization and achieving sustainable development goals on local and global levels: Ukrainian drift / I. Posokhov, L. Garnyk, V. Sherstyuk // Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 жовтня 2020 р.). - Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2020. - С. 79-81.

27. Garnyk L., Pererva P., Posokhov I., Shykhaliyeva R. Export opportunities for agrifood industry in Ukraine: key players on Halal certification market // Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 20 листопада 2020). Полтава : РВВ ПДАУ, 2020. С. 104-110.

28. Economic diplomacy in 21st century: trends, horizons and new actors / L. Garnyk [et al.] // Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 27 листопада 2020 р., м. Дніпро / заг. ред.

Допоміжна:

1. Филиппова И. А. Мировая экономика и международные экономические отношения : методические указания по подготовке к семинарским занятиям по дисциплине «Мировая экономика и международные экономические отношения» для студентов очной формы обучения / И. А. Филиппова. - Ульяновск : УлГТУ, 2013. - 131 с.
2. Хасбулатов Р. И. Международные экономические отношения : учебник для бакалавров / Р. И. Хасбулатов. - М. : Издательство Юрайт, 2014. - 910 с.
3. Чечурина М.Н. Международная интеграция и международные организации: учеб. пособие / М.Н. Чечурина. - Мурманск: изд-во: МГТУ, 2012. - 269 с.

Інтернет-джерела:

1. <http://www.delukr.cec.eu.int> — офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
2. <http://www.president.gov.ua/topics/prior eurochoice> — офіційне Інтернет представництво Президента України / Європейський вибір.
3. <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua> — офіційний сайт Представництва України при Європейському Союзі.
4. <http://www.imf.org> — офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
5. <http://www.worldbank.org> — офіційний сайт Світового банку.
6. <http://www.un.org> — офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.
7. <http://www.wto.org> — офіційний сайт Світової організації торгівлі.
8. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.
9. <http://me.kmu.gov.ua> — Міністерство економіки України.
10. <http://www.liga.net> — українське законодавство та правові інформаційні ресурси.
11. <http://www.nau.kiev.ua> — база нормативних актів України.
12. <http://www.ilo.org> — Міжнародна організація праці.
13. <http://www.wto.org> — Світова організація торгівлі.
14. <http://www.unicc.org/unctad> — Конференція ООН з торгівлі та розвитку.
15. <http://www.iccwbo.org> — Міжнародна торгова палата.
16. <http://www.europa.eu.int> — Європейський Союз.
17. <http://www.summit8.gov> — Зустрічі “вісімки”.
18. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
19. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
20. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон.
21. www.rada.kiev.ua - Верховна Рада України
22. www.kmu.gov.ua - Кабінет Міністрів України
23. www.biz-center.ua - Центр зовнішньоекономічних зв'язків України

24. [www.wtcmo.ru/bibl/00bibl .htm](http://www.wtcmo.ru/bibl/00bibl.htm) - Ділова бібліотека центру міжнародної торгівлі
25. [http://korolenko .kharkov. com](http://korolenko.kharkov.com) - Харківська наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
26. [www.univer/kharkov.ua/mail/library/](http://www.univer.kharkov.ua/mail/library/) - Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна